

لبخند صبحگاهی تلویزیون به خانواده‌ها

جام جم در گفت‌وگو با کارشناسان شاخص‌های کیفی برنامه‌های صبحگاهی را بررسی می‌کند

جام جم در گفت‌وگو با کارشناسان شاخص‌های کیفی برنامه‌های صبحگاهی را بررسی می‌کند؛ برنامه‌های صبحگاهی تلویزیون به خانواده‌ها

یکی از تقسیم‌بندی‌های برنامه‌های تلویزیونی براساس ساعت پخش آنهاست که بر این اساس به صبحگاهی، ظهرگاهی، عصرگاهی و شبانگاهی تفکیک می‌شود. براساس نیاز مخاطبان و اقتضات محتوایی، ضوابط جداگانه‌ای هم برای هر یک از این نوع برنامه‌ها تعریف می‌شود. برنامه‌های صبحگاهی که شبکه‌های تلویزیونی مختلف همیشه به ساخت و پخش می‌کنند؛ نشان می‌دهند، با توجه به زمان پخش خود و نیاز مخاطبان در آن ساعت‌ها، عموماً از محتوایی شاد و هیجان‌آفرین برخوردار است و صحبت‌های جدی با کارشناسان مختلف در زمینه‌های متنوع هم بخش‌های دیگر این آثار را تشکیل می‌دهد. اما براساس ضوابط اصلی برنامه‌های صبحگاهی چیست و برای استاندارد بودن و جذاب شدن چه باید‌ها و نبایدهایی را باید رعایت کنند؟ جام جم این سوال را با حضور کارشناسان مختلف بررسی می‌کند.

یک صبح شاد؛ آفرین

صبح بخیر ایران؛ نام برنامه معروف و مطرحی است که برای سال‌ها هر روز صبح از شبکه یک سیما روی آنتن می‌رفت و اولین برنامه طولانی‌مدت صبحگاهی تلویزیون لقب گرفته بود. احسان نیلی، تهیه‌کننده این برنامه می‌گوید: به طور کلی برنامه‌های صبحگاهی باید از چند ویژگی در تلویزیون برخوردار باشد که در صورت تحقق این ویژگی‌ها، برنامه‌هایی موفق پیش روی نگاه مخاطبان قرار خواهد گرفت. طبیعی است هر برنامه‌ای که به صورت صبحگاهی روانه آنتن تلویزیون می‌شود، قبل از هر چیز باید هدف ایجاد نشاط و انگیزه کار و شروع صبحی نو برای مخاطبان در آن رعایت شده باشد و در واقع اولین هدف این است برنامه‌ای باشد که صبح مردم را بهتر و پرانگیزه‌تر رقم بزند. از جمله اقداماتی که می‌تواند منجر به تحقق این هدف شود، پخش آیت‌ها و بخش‌های کوتاه با هدف ترویج نشاط و شادی‌آفرینی است که انرژی در آن بخوبی نمایان باشد یا از تصاویر مهیج در آن استفاده شده باشد. یا از دیگر چیزهایی که مردم صبح‌ها با آن سر و کار دارند، بحث صبحانه است. انتقال لذت غذا خوردن به مخاطب و پخش تصاویری که بتوانند لذت صبحانه خوردن را برای مخاطب دوچندان کند، از دیگر اتفاقاتی است که می‌تواند صبح را برای مردم بهتر کند.

تهیه‌کننده برنامه صبح بخیر ایران می‌افزاید: در خصوص حضور کارشناسان در برنامه‌های صبحگاهی نمی‌توان به طور کلی گفت که آیا حضورشان خوب است، یا بد. باید اول ببینیم منظورمان کدام دسته از کارشناسان هستند، زیرا مهم همان بحث انتخاب کارشناسان است. ما حتی در انتخاب موسیقی‌های برنامه‌ها میان موسیقی‌هایی که مناسب صبح و آنهایی که مناسب شب است، تفاوت قائلیم و جنس موسیقی‌ها با هم فرق می‌کند.

دکتر شهرام خرازی‌ها، منتقد تلویزیون و سینما هم معتقد است: در تمام دنیا از آنجا که عمده مردم صبح‌ها سر کارند و به فعالیت‌های دیگر اشتغال دارند، دیگر وقتی برای تماشای تلویزیون ندارند، لذا طیف مخاطبان برنامه‌های صبحگاهی محدود می‌شود و طبیعتاً ساختار برنامه‌سازی برای این گروه فرق می‌کند. ضمن این‌ها تجربه ثابت کرده این برنامه‌ها به لحاظ کیفیت هم تفاوت‌هایی را با آثار تلویزیونی عصرگاهی و شبانگاهی دارد و عموماً گروه زنان خانه‌دار و افراد مسن و بازنشستگان را هدف می‌گیرد.

مورد گنگ نیاز مخاطبان

خرازی و می‌افزاید: در عصر حاضر که ما این‌گونه با انفجار اطلاعات مواجهیم و سبک زندگی‌های مردم به نحو پرشتابی عوض شده است، صحبت از نیازهای مخاطبان دیگر کار راحتی نیست و قواعد پیشین را هم ندارد. در چنین شرایطی دیگر نمی‌توان یک دسته نیازهای ثابت را برای همه مخاطبان در یک بازه زمانی خاص تعریف کرد، ضمن این‌که گروه‌های مخاطبان هم فرق کرده‌اند. اگر قبلاً می‌گفتیم مخاطبان برنامه‌های صبحگاهی افراد خانه‌دار هستند، حالا بیشتر با طیف جوان در این ساعات مواجهیم و لذا این قضیه تمام تعاریف را متفاوت می‌کند. از وظایف تلویزیون این است که در هر دوره‌ای با توجه به اقتضای نیاز مخاطبان، ضوابط و ساختارهای موجود را بشکند و خود را با مخاطبان وفق بدهد و این اصلاً اتفاق بدی نیست.

خرازی و تفاوت ساختاری صورت گرفته در این برنامه‌ها را از نگاهی مثبت هم بررسی کرده و می‌گوید: امروزه برنامه‌های صبحگاهی پیشرفت زیادی کرده و حتی به لحاظ تکنیکی بسیار ارتقا یافته است. به عنوان مثال می‌بینیم که حرکت دوربین‌ها بسیار به روز شده و از آن حالت ایستا فاصله گرفته است. این پویایی روز به روز بیشتر خودش را نشان می‌دهد.

فرح و بخش و شادی آفرین

نیما کرمی جزو مجریانی است که حالا سابقه‌ای چندساله در اجرای برنامه موفق صبحگاهی و دیگر برنامه‌ها به دست آورده و مخاطبان این نوع آثار هم از سبک اجرای او رضایت دارند. وی در بیان محتوا و رویکرد برنامه‌های صبحگاهی توضیح می‌دهد: برنامه‌های صبحگاهی تلویزیونی باید در وهله اول فرح و بخش بوده و این نگاه شادی‌آفرین در آنها رعایت شده باشد. چرا که مردم می‌خواهند صبح و شروع تازه‌شان را با تماشای این برنامه‌ها آغاز کنند و به عقیده من لازم است که آرامش و آسایش و یک حال خوب را به مخاطبان انتقال بدهیم.

کرمی در خصوص لزوم نیازسنجی و کسب آگاهی از نیازهای گوناگون مخاطبان این نوع برنامه‌ها هم توضیح می‌دهد: قطعاً در این زمینه هم باید اقداماتی صورت بگیرد، اتاق فکری در برنامه‌ها تشکیل شود و برای تأمین خوراک فکری مخاطبان به طور جدی تصمیم‌گیری صورت بگیرد. همه این موارد نیاز به بررسی دارد.

وی ادامه می‌دهد: جنس برنامه‌های صبحگاهی به این صورت نیست که مردمی که درگیر کار روزمره‌شان هستند، بتوانند ما را براحتی تماشا کنند. در آن ساعات اصولاً افراد غیرشاغل و خانواده‌ها تماشاگر برنامه‌ها هستند، لذا لازم است نگاه خانواده‌محور در این برنامه‌ها رعایت شود. البته از مسائل روز هم نباید به دور ماند، اما ساختار این نوع برنامه‌ها با جنجال و حاشیه‌سازی متفاوت است.

نشاط آفرینی و امیدافزایی

به باور مدیر شبکه آموزش سیما، از آنجا که برنامه‌های صبحگاهی تلویزیون به عنوان بهانه و مطلعی برای شروع یک روز محسوب می‌شوند، باید توأم با نشاط و شادی و امیدافزایی باشند.

دکتر حسین ساری در خصوص شاخص‌های کیفی برنامه‌های اینچنینی توضیح داد: یک برنامه صبحگاهی استاندارد، باید باعث انبساط خاطر در مخاطب شده و شوق زندگی و امید به آینده را در او تقویت و مضاعف کند. وی با تأکید بر این‌که برنامه صبحی دیگر و صبحی دیگر؛ شبکه آموزش نیز از این قاعده تبعیت می‌کند، تصریح کرد: این برنامه سعی می‌کند اطلاعات عمومی لازم را در اختیار مخاطبان قرار دهد؛ مخاطبانی که از همه اقشار جامعه و بخصوص خانم‌های خانه‌دار هم هستند.

مدیر شبکه آموزش ادامه داد: البته در فصل تابستان راهبرد توجه به مهارت و اشتغال را در دستور کار این برنامه قرار داده‌ایم و به نوجوانان و جوانانی که در این فصل به نوعی برای خود و دیگران اشتغال‌زایی می‌کنند، توجه ویژه شده است. به تعبیر بهتر، آموزش استفاده بهینه از اوقات فراغت از جمله راهبردهای جدید برنامه صبحی دیگر در فصل تابستان تعریف شده است.

زهرا غفاری

راديو و تلويزيون